

Pentti Lehto, "Penalehto"

15.2.1924 – 20.4.2007

Hiralko Hiralko sai innoituksensa Parkerin ja Hartin Velhosta.

Jyrki Vainio

Pitkän linjan tamperelainen pilapiirtäjä Pentti Lehto on kuollut 83-vuotiaana.

Nimimerkillä Penalehto syntyi sarjakuvia ja aforisminomaisia pilapiirroksia useisiin eri lehtiin.

Lehto teki elämäntyönsä kirjapainoalalla ja taittajana, mm. Me Naiset, Apu, Alibi ja Kaks'plus -lehdissä. Piirrookset syntyivät siinä sivussa. Joskus ammatit menivät jopa ristiin: Viikkosanomissa Kari Suomalainen tuli tuomaan piirrosta ja kysyi, oliko Penalla valkoista korjausväriä. "Peitä tuo viiva pois", antoi Kari ohjeen. Niinpä Lehto sai myöhemmin kertoa taittajana korjailleensa Karin piirroksia.

Keskeiseksi esikuvaksi piirtäjänä Lehto nimeää Poika Vesannon. Tämä oli uran alussa hänelle suorastaan "epäjumala", jota hän jäljitteli jopa tekstausta myöten. Lehto ehdotti myös Otavalle kirjan kokoamista Vesannon kuvituksista, mutta ajatuksen ei tartuttu. Myöhempiä vaikuttajia olivat

Joonas ja Henrik Tikkanen, jonka aforismi-piirrosten innoittama myös Penalehdon pilapiirrookset alkoivat syntyä. "Eihän Henrikillä voinut olla yksinoikeutta siihen maailmaan", Lehto ajatteli.

Aforismikuvia Penalehto teki kahta tyyppiä, selkeän tikkas-vaikutteisia pelkistettyjä kasvoja siveltimellä, sekä omaperäisemmin lennokkaita viivapiirroksia. Huumorin lähtökohtana on usein käsitteiden ristiriitainen vastakkainasettelu tai sanaleikki, sävy on lähinnä sarkastinen. "Siitä lähtien kun tietoja alettiin käsitellä, niissä on ollut peukaloimisen makua".

Sarjakuvista Lehtoon vaikutti erityisesti Velho. Tämän innoittamana hän loi samoilla linjoilla olleen strippisarjan Hiralko, joka sekin kuvaa diktatorista valtionpäämiestä. Hiralko on tosin selkeästi sijoitettu nykymaailmaan: hallitsijan asusteena on Penalehdon sarjassa olkapoleitin varustettu univormu. Velhon kuninkaan tavoin myöskään Hiralko ei saa kunnioitusta lähipiiriltään - hänen kotiväkensä kutsuu häntä "paksumahaksi".

Lehdon ajatus oli, että hän tuottaisi sarjaa nopeasti päivänkohtaisista aiheista. Ei puoluepoliittisesti, mutta kulloinkin keskustelun alla oleviin yhteiskunnallisiin teemoihin viitaten. Tämän mukaisesti julkaisupaikkana olikin 70-luvun lopulla Aamulehdessä mielipidesivu. Ensi alkuun sarja ilmestyi vain puolisen vuotta, mutta vuonna 1982 se alkoi uudelleen Apu-lehdessä nimellä Kuppikunta.

Siivoojanaisesta kertovalla strippisarjalla Heta Lehto sai jaetun kolmannen palkinnon Kemian sarjakuvakilpailussa 1985. Seuraavan vuoden kilpailussa hän sai kunniamaininnan.

Penalehto jatkoi piirtämistä kuolemaansa asti. Viimeisinä vuosina kuvia julkaisivat Tampereen Kaupunkiviesti ja Tampereen talousalueen Yritysviesti, jonne hän piirsi 13 vuotta.

Vuonna 1979 Lehdon aforismikuvista julkaistiin kirja Herjat ja Narrit. Lisäksi Lehto kirjoitti vuonna 1952 ilmestyneen nuorten romaanin Salaperäiset kirjaimet.

- Tilastot valehtelevat, kertovat tilastot.

Aforismipiirros

Saippua-sarjakuvaa "nykykielellä" kirjasta Herjat & Narrit.